

รายงานวิจัยเรื่องการใช้คำในพาดหัวข่าว ของหนังสือพิมพ์รายวัน: ศึกษารูปคำและความหมาย*

สุรัตน์ ศรีราษฎร์**

ความนำ

ภาษาในพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันจะแตกต่างจากภาษาที่ใช้โดยทั่วไป เนื่องจากการเขียนพาดหัวข่าวเป็นการนำสาระสำคัญของข่าวมาเขียนสรุปไว้ในเนื้อที่จำกัด เพื่อให้ผู้อ่านทราบเรื่องราวที่ผู้เขียนต้องการรายงานข่าว อีกทั้งเนื่องจากพาดหัวข่าวมีหน้าที่ดึงดูดความสนใจของผู้อ่านด้วย ภาษาที่ใช้ในการเขียนพาดหัวข่าวจึงต้องเป็นข้อความสั้นๆ กระชับ แต่ทว่าได้ใจความ และต้องสามารถดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน

จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ภาษาที่ใช้ในพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันนั้น จะมีการใช้คำย่อ คำตัดสั้น เพื่อให้สามารถเขียนสาระสำคัญของเรื่องราวที่จะรายงานข่าว ได้เพียงพอกับเนื้อที่ที่จำกัด นอกจากนี้ยังมีการใช้คำหรือสำนวนแปลกใหม่ คำที่มีความหมายรุนแรง คำที่ทำให้เกิดภาพพจน์ คำที่เป็นระดับภาษาปาก เป็นต้น เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

"เกย์ใหญ่อดีตคาหอก กระชกชิง ๖ หมื่น!" (ไทยรัฐ, ๗ มกราคม ๒๕๔๒, หน้า ๑)

*สรุปจากรายงานวิจัยเรื่อง "การใช้คำในพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์รายวัน: ศึกษารูปคำและความหมาย" โครงการวิจัยเสริมหลักสูตร คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

**อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

จากตัวอย่างจะเห็นว่ามีการใช้คำตัดสิน คือ คำว่า หอ เปลี่ยนแปลงรูปคำมาจาก คำว่า หอพัก โดยมีความหมายแตกต่างกันคือ

หอ น. เรือนที่ใช้เฉพาะกิจอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น หอพระ หอนั่ง หอสมุด: เรือนที่ปลูกขึ้นสำหรับคู่บ่าวสาวแต่งงานอยู่เรียกว่า เรือนหอ. (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๓๐, น.๘๖๒)

หอพัก น. ที่พักอาศัยสำหรับนักเรียนนักศึกษาเป็นต้น. (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๓๐, น.๘๖๒)

ฉะนั้นคำว่าหอที่ใช้ในพาดหัวข่าวจะมีความหมายกว้างขึ้นจากความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๒๕ คือ มีความหมายรวมถึง ที่พักอาศัยที่ผู้อยู่ต้องชำระค่าเช่าเป็นงวดๆ ตามระยะเวลาที่ได้ตกลงไว้กับผู้เป็นเจ้าของกิจการ

ส่วนคำว่า อิต หมายความว่า “อิต ว.พอง ขึ้น เช่น ห้องอิต; เชื้อยชา, ช้ำ” (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๓๐, น.๙๒๗) แต่ในพาดหัวข่าวจะใช้ในความหมายกว้างขึ้นคือ “ตายมาแล้วหลายชั่วโมงจนร่างกายพองบวมขึ้น” ทั้งยังเปลี่ยนหน้าที่ทางไวยากรณ์ของคำจากเดิมเป็นคำวิเศษณ์นำมาใช้เป็นคำกริยา

ปัจจุบันภาษาที่ใช้ในหนังสือพิมพ์รายวันมีอิทธิพลต่อผู้ใช้ภาษาและเยาวชน เพราะผู้อ่านจำนวนมากได้นำลักษณะการใช้ภาษาในหนังสือพิมพ์ไปใช้โดยความเคยชิน หรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ จึงเป็นไปได้ว่า การใช้รูปคำ ความหมาย หรือหน้าที่ทางไวยากรณ์ของคำที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมดังตัวอย่างข้างต้น ย่อมมีอิทธิพลต่อผู้ใช้ภาษาโดยทั่วไป ฉะนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการใช้คำในพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์รายวัน โดยจะศึกษารูปคำและความหมาย รวมทั้งหน้าที่ทางไวยากรณ์ของคำในพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์รายวัน เปรียบเทียบกับพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๒๕ ว่าเปลี่ยนแปลงไปจากที่กำหนดในพจนานุกรมหรือจากที่ใช้โดยทั่วไปอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาลักษณะของการใช้คำในพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์รายวัน ในด้านรูปคำ ความหมายและหน้าที่ทางไวยากรณ์

๒. เปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงของการใช้คำในพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันในด้านรูปคำ ความหมายและหน้าที่ทางไวยากรณ์กับพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๒๕

วิธีวิจัย

๑. รวบรวมคำานาม คำกริยา และคำวิเศษณ์ที่ใช้ในพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชน และสยามรัฐ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๒ ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๒

๒. คัดเลือกเฉพาะคำที่มีรูปคำ ความหมาย หรือหน้าที่ทางไวยากรณ์ เปลี่ยนแปลงไปจากที่กำหนดในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๒๕ มาวิเคราะห์และเรียบเรียงเพื่อนำเสนอ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ทำให้ทราบลักษณะของการใช้คำในพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันทั้งด้าน รูปคำ ความหมาย และหน้าที่ทางไวยากรณ์

๒. ทำให้ทราบลักษณะการเปลี่ยนแปลงของการใช้คำในพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันในด้านรูปคำ ความหมาย และหน้าที่ทางไวยากรณ์ที่แตกต่างจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๒๕

๓. สามารถนำผลการศึกษาที่ได้ใช้เป็นแนวทางการศึกษาหัวข้อเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อไป

ความรู้เรื่องคำและความหมาย

นักภาษาศาสตร์หลายคนได้อธิบายเกี่ยวกับความรู้เรื่องคำและได้ศึกษาเรื่องคำในแง่มุมต่างๆไว้มากมาย อาทิ พระยาอุปกิตศิลปสาร (๒๔๙๓, น.๕๘ - ๖๒) ได้ให้ความหมายของ 'คำ' ว่า "คือเสียงที่พูดออกมาได้ความอย่างหนึ่งตามความต้องการของผู้พูดจะเป็นกี่ยาวงศ์ก็ตามเรียกว่าคำหนึ่ง" โดยได้แบ่งคำออกเป็น ๒ ประเภทคือ คำมูลและคำประสม

วจินตน์ ภาณุพงศ์ (๒๕๓๙, น.๙๔ - ๙๕) ได้กล่าวถึงเรื่องคำว่า "คำเป็นหน่วยสำคัญขั้นมูลฐานในทางไวยากรณ์ เพราะคำนอกจากจะเป็นหน่วยที่ศึกษาโครงสร้างภายในในแง่ของหน่วยคำ คำยังเป็นตัวประกอบอยู่ในหน่วยสร้าง (construction) ทางไวยากรณ์ที่ใหญ่กว่า คือ วลี อนุพจน์ และประโยคอีกด้วย"

นอกจากนี้ในวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาคำที่ใช้ในภาษาโฆษณา: การประกอบ

คำและความหมาย" (อุมาภรณ์ สังขมาน, ๒๕๓๘, น.๔) ได้อธิบายความหมายของ 'คำ' ว่า "หมายถึงหน่วยที่มีความหมายและอยู่โดดๆ ตามลำพังได้ และไม่สามารถนำคำอื่นมาแทรกภายในคำได้ ตลอดจนสามารถกำหนดประเภทของคำชัดเจน" โดยได้ใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์คำที่ใช้ในภาษาไทยทั้งหมด ๑๒ เกณฑ์ คือ การประสมคำ การเติมหน่วยคำ การซ้ำคำ การผนวกคำ การเทียบกลับ การตัดคำ การย่อคำ การเปลี่ยนแปลงหน้าที่ทางไวยากรณ์ การใช้ชื่อเฉพาะ การเลียนเสียง การยืมคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ และการประดิษฐ์คำใหม่

ในงานวิจัยเรื่องการใช้ภาษาในหนังสือพิมพ์ไทย (นวลทิพย์ เพิ่มเกษร, ๒๕๓๘, น.๒๑ - ๔๖) ได้วิเคราะห์การใช้คำในพาดหัวข่าวว่ามีการใช้คำที่มีลักษณะเสียงคล้องจองกัน คำตัดสั้น อักษรย่อของคำเต็ม คำที่มีความหมายโดยนัย คำสแลง คำทับศัพท์ภาษาต่างประเทศ และคำในบริบทที่ต่างไปจากปกติ ทั้งนี้การใช้คำในลักษณะดังกล่าวข้างต้นเนื่องจากเหตุผลหลายประการ เช่น ต้องการประหยัดเนื้อที่ของหนังสือพิมพ์ ต้องการให้สะดุดตาผู้อ่าน มีเจตนาให้ผู้อ่านคิดถึงความหมายอื่นทำให้เกิดความแปลกใหม่ เป็นต้น

ส่วนเอกสารที่ศึกษาและให้ความรู้เรื่องความหมายนั้น ส่วนใหญ่จะให้ความสนใจในเรื่องการเปลี่ยนความหมายของคำ เช่น วัลยา วิมุกตะลพ (๒๕๑๓, น.๗ - ๕๐) ได้ศึกษาเรื่อง "การเปลี่ยนแปลงความหมายของคำ สำนวน และลำดับคำในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์" ได้แบ่งลักษณะความหมายของคำคำเดียวกันว่ามีการเปลี่ยนแปลงเป็น ๒ ประเภท คือ คำคำเดียวกันประเภทที่มีความหมายเหมือนกัน โดยคำบางคำสมัยก่อนปรากฏร่วมกับคำได้มากกว่าในปัจจุบัน และคำบางคำสมัยก่อนปรากฏร่วมกันคนละคำกับปัจจุบัน อีกประเภทคือคำคำเดียวกันประเภทที่มีความหมายเหมือนและแตกต่างกัน โดยบางคำมีความหมายกว้างกว่าปัจจุบัน บางคำมีความหมายแคบกว่าปัจจุบัน และบางคำมีความหมายย้ายที่ไป

ในหนังสือเรื่องภาษาศาสตร์ภาษาไทย ของเรืองเดช บันเชื่อนขัติย์ (๒๕๔๑, น.๒๔๒ - ๒๔๕) ได้กล่าวถึงการศึกษาการกลายความหมายว่า คำศัพท์ที่ยืมภาษาอื่นมาใช้อาจใช้ความหมายแตกต่างไปจากความหมายเดิม ๓ ลักษณะคือ ความหมายแคบเข้า ความหมายกว้างออก และความหมายย้ายที่

วิเคราะห์การใช้คำในพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์รายวัน

๑. พิจารณาจากรูปคำและความหมายของคำ

จากการศึกษาการใช้คำในพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันพบว่า มีคำจำนวนมากที่ในพาดหัวข่าวมีการเปลี่ยนแปลงรูปคำในบางบริบท เช่น เดิมเป็นคำประสมหรือเป็นคำซ้อนก็มีการตัดคำ หากเป็นคำเดียวก็ตัดพยางค์ หรือในบางบริบทก็ใช้รูปคำเดิม แต่ความหมายเปลี่ยนแปลงไปบางส่วนหรือแตกต่างไปจากความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งจากการวิเคราะห์พบว่ามีการใช้คำอยู่ ๒ ลักษณะ ดังนี้

๑.๑ ในบางบริบทใช้รูปคำเดิมแต่ความหมายของคำไม่เหมือนความหมายในพจนานุกรม

๑.๑.๑ ในบางบริบทใช้รูปคำเดิมแต่ความหมายของคำเปลี่ยนแปลงไปบางส่วน คือคำบางคำในพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันนำมาใช้มีรูปคำตามพจนานุกรม แต่มีความหมายเปลี่ยนแปลงไปจากความหมายที่ได้ระบุไว้ในพจนานุกรม ทั้งนี้แม้ความหมายจะเปลี่ยนแปลงไปก็ยังคงมีเค้าความหมายเดิมแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ

ก. ใช้รูปคำเดิมโดยที่ความหมายของคำกว้างขึ้น คือคำบางคำในพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันนำมาใช้มีรูปคำตามพจนานุกรม แต่ใช้ในความหมายที่กว้างขึ้นจากความหมายที่ระบุในพจนานุกรม โดยอาจใช้ในบริบทที่เพิ่มขึ้น หรือเพิ่มความหมายบางส่วนจากความหมายในพจนานุกรม หรือใช้ในความหมายที่กว้างกว่าความหมายในพจนานุกรม เช่น

เก่ง

พจนานุกรม หมายถึง เครื่องบั้งมีฟ้าและหลังคาแบนสำหรับเรือและรถ; เรียกเรือหรือรถที่มีลักษณะเช่นนั้นว่า เรือเก่ง, รถเก่ง

พาดหัวข่าว ใช้ในความหมายกว้างขึ้น รวมเรียกรถที่มีหลังคาว่า เก่ง

ตัวอย่าง ควบคุมย.ประสานงานเก่ง! กลางสี่แยกในเมืองกรุงหลังไปส่งลูกที่โรงเรียน (ไทยรัฐ ๑๓ ม.ค. ๒๕๔๒)

สมรักษ์หวิดดับ เก่งกว่าคาเกะ (สยามรัฐ ๗ ก.พ. ๒๕๔๒)

ชด

พจนานุกรม	หมายความว่า อาการที่กินน้ำร้อนหรือน้ำแกงที่เย็นน้อยๆ มักมีเสียงดังซู้ด
พาดหัวข่าว	ใช้ในความหมายกว้างขึ้น โดยเพิ่มความหมายบางส่วน หมายความว่า รวมถึง อาการที่ดื่มยาหรืออื่นๆ ที่ต้องดื่มที่เย็นน้อย เพราะมีรสชาติที่ดื่มยาก เช่น ชดเหล้า ชดยาพิษ ฯลฯ
ตัวอย่าง	เมียน้อยเห็นหนุ่มชดยาดับ (เดลินิวส์ ๖ ม.ค.๒๕๔๒)

นอกจากนี้คำบางคำที่ในพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันนำมาใช้มีรูปตามพจนานุกรม แต่พาดหัวข่าวใช้ในความหมายที่กว้างขึ้นจากความหมายที่ระบุในพจนานุกรมนั้น อาจมีความหมายพ้องกับคำอื่นในพจนานุกรม เช่น

ถดถอย

พจนานุกรม	หมายความว่า ย่อท้อ, ลดน้อยลง
พาดหัวข่าว	ใช้ในความหมายกว้างขึ้น โดยเพิ่มความหมายบางส่วน หมายความว่า รวมถึง ไม่เจริญก้าวหน้า ถดถอยหลัง (ถดถอยหลัง ก. เคลื่อนไปข้างหลัง, โดยปริยายหมายความว่าไม่เจริญก้าวหน้า)
ตัวอย่าง	กมธ.วุฒิ, ยานโยบายการเงินรัฐ / ทำธุรกิจเจ๊ง-ศก.ถดถอย รุนแรง (มติชน ๑๒ ม.ค.๒๕๔๒)

หุ่น

พจนานุกรม	หมายความว่า รูป, รูปแบบ, รูปตึกตา, รูปแบบจำลองของจริงต่างๆ; รูปปั้นหรือแกะสลักที่ทำโคลนไว้เพื่อเป็นแบบชั่วคราว
พาดหัวข่าว	ใช้ในความหมายกว้างขึ้น โดยเพิ่มความหมายบางส่วน หมายรวมถึง ลักษณะร่างกาย, ทรวดทรง (รูปร่าง ก.ลักษณะร่างกาย ทรวดทรง)
ตัวอย่าง	อิจฉานุ่น / มาดแมน / 'สาวกร๊อต' (เดลินิวส์ ๒๒ ม.ค.๒๕๔๒)

ข. ใช้รูปคำเดิมโดยที่ความหมายของคำเฉพาะเจาะจงขึ้น คือคำบางคำในพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันนำมาใช้มีรูปคำตามพจนานุกรม แม้จะมีคำความหมายเดิมตามพจนานุกรม แต่ใช้ในความหมายที่เฉพาะเจาะจงกว่าความหมายที่ระบุในพจนานุกรม เช่น

เขยิบ

พจนานุกรม	หมายความว่าเลื่อนไปเล็กน้อย
พาดหัวข่าว	ใช้ในความหมายที่เฉพาะเจาะจงกว่าความหมายที่ระบุในพจนานุกรม หมายความว่า เลื่อนสูงขึ้น
ตัวอย่าง	ชาวสวนยางยิ้ม / ราคาเขยิบแล้ว / สั่งมาร์คคุมเข้ม (เดลินิวส์ ๑๔ ม.ค. ๒๕๕๒)

โลกีย์

พจนานุกรม	หมายความว่า เกี่ยวกับโลก ทางโลก
พาดหัวข่าว	ใช้ในความหมายที่เฉพาะเจาะจงกว่าความหมายที่ระบุในพจนานุกรม หมายความว่า เกี่ยวกับโลกทางกามารมณ์
ตัวอย่าง	ถนนโลกีย์สุทธิสาร / ก่อนจะเป็นอเวจี (ไทยรัฐ ๖ ม.ค. ๒๕๕๒)

๑.๑.๒ ในบางบริบทใช้รูปคำเดิมโดยที่ความหมายของคำแตกต่างไป คือ คำบางคำในพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันนำมาใช้มีรูปคำตามพจนานุกรม แต่มีความหมายแตกต่างไปจากความหมายที่ระบุในพจนานุกรม โดยไม่มีคำของความหมายเดิมเลย เช่น

โจด

พจนานุกรม	หมายความว่า ใจเซลาเบาปัญญา
พาดหัวข่าว	ใช้ความหมายแตกต่างไปจากความหมายในพจนานุกรมหมายความว่า ชั่วร้าย
ตัวอย่าง	แจลิวลัธ 'ธรรมกาย' / พฤติกรรมสุดโจด / บีบซื้อที่ดิน-ไล่ รร. (เดลินิวส์ ๒๐ ม.ค. ๒๕๕๒)

ชำ

พจนานุกรม	หมายความว่า อาการที่ปรากฏแก่ร่างกายเมื่อเวลาชนลูก หรือเป็นเห็บเป็นต้น, เสียดังอย่างเสียงน้ำตก
พาดหัวข่าว	ใช้ความหมายแตกต่างไปจากความหมายในพจนานุกรมหมายความว่า กระทำตัวเกะกะระราน หรือกระทำตัวเป็นอันธพาล

ตัวอย่าง ปัญจะชูปุณณพนธ์ขึ้นซ้ำอีกปิดทันที (ไทยรัฐ ๗ ม.ค. ๒๕๔๒)
 ตลบมั่งระเบิดหัว / นักมวยดังเมาซ่า (เดลินิวส์ ๒๗ ม.ค. ๒๕๔๒)

๑.๒ ในบางบริบทเปลี่ยนแปลงรูปคำ

๑.๒.๑ ในบางบริบทตัดคำหรือพยางค์โดยที่ความหมายของคำคงเดิม คือ คำบางคำในพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันนำมาใช้มีรูปคำเปลี่ยนแปลงไปจากรูปคำ ตามพจนานุกรม โดยตัดคำบางคำหรือพยางค์บางพยางค์จากรูปคำในพจนานุกรม แต่ยังคงใช้ความหมายเหมือนความหมายที่ได้ระบุไว้ในพจนานุกรม เช่น

เกจิ

ตัวอย่าง ขับหลวงปู่มีเกจิดัง / ๒๐๐ ศิษย์แค้นลูกอี้อ / เตรียมร้องเจ้าคณะ
 (สยามรัฐ ๑๙ ก.พ. ๒๕๔๒)
 'เกจิ' ตัดคำมาจากคำว่า 'เกจิอาจารย์' ในพจนานุกรมหมายความว่า อาจารย์บางพวก

ระส่ำ

ตัวอย่าง 'มัลลาย' ระส่ำ 'ลิปบี้' ลาออก (สยามรัฐ ๙ ก.พ. ๒๕๔๒)
 'ระส่ำ' ตัดคำมาจากคำว่า 'ระส่ำระสาย' ในพจนานุกรมหมายความว่า กระจัดพลัดพราย, เสียกระบวน

ระห่ำ

ตัวอย่าง เสียคลั่งเป็นโหด ไล่ฆ่าระห่ำ ๓ ศพ! (ไทยรัฐ ๑๕ ม.ค. ๒๕๔๒)
 'ระห่ำ' ตัดคำมาจากคำว่า 'บ้าระห่ำ' ในพจนานุกรมหมายความว่า มุทะลุ, ทะลึ่งตึงตัง

นอกจากนี้คำบางคำในพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์รายวันนำมาใช้มีรูปคำเปลี่ยนแปลงไปจากรูปคำตามพจนานุกรมโดยตัดคำบางคำหรือพยางค์บางพยางค์จากรูปคำในพจนานุกรม แต่ยังคงใช้ความหมายเหมือนความหมายที่ได้ระบุไว้ในพจนานุกรมนั้น อาจมีรูปคำไปพ้องกับคำอื่นในพจนานุกรม เช่น

เกี่ยว

ตัวอย่าง

มท.๑ กำชับเร่งคลี่ปม / คู่แข่งรีบไว้มองเกี่ยว (สยามรัฐ ๑๕ ก.พ. ๒๕๔๒)

'เกี่ยว' ตัดคำมาจากคำว่า 'เกี่ยวข้อ' ในพจนานุกรมหมายความว่า ติดต่อผูกพัน, แตะต้อง, ยุ่งเกี่ยว, ข้อแฉะ (เกี่ยว ก.อาการที่สิ่งงอเป็นขอเกาะติดหรือเหนียวไว้โดยปริยายหมายความว่าเนื่อง)

เข้ม

ตัวอย่าง

มท.ผวา! ระเบิดตร.คุมเข้มกันระเบิด (ไทยรัฐ ๙ ม.ค. ๒๕๔๒)

ดูคุมเข้ม / กองถ่าย / เดอะบิช (เดลินิวส์ ๑๔ ม.ค. ๒๕๔๒)

ตีกรอบคุมเข้มพฤติกรรม / ธรรมกายหน้าแตกซ้ำอีก / เณร ๕ หมิ่นรูปปฏิเสธรูปทุน (สยามรัฐ ๑๐ ก.พ. ๒๕๔๒)

สั่งกำลังคุมเข้ม / เลือกตั้งยโสธร (สยามรัฐ ๕ มี.ค. ๒๕๔๒)

'เข้ม' ตัดคำมาจากคำว่า 'เข้มงวด' ในพจนานุกรมหมายความว่า กวดขัน เคร่งครัด

(เข้ม ว.แรงกล้า เช่น รสเข้ม เหล้าเข้ม, แก่จัด, เช่น สีเข้ม)

๑.๒.๒ ในบางบริบทตัดคำหรือพยางค์โดยที่ความหมายของคำเปลี่ยนแปลงไปบางส่วน คือคำบางคำในพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันนำมาใช้มีรูปคำเปลี่ยนแปลงไปจากรูปคำตามพจนานุกรม โดยตัดคำบางคำหรือพยางค์บางพยางค์จากรูปคำในพจนานุกรม นอกจากนี้ความหมายของคำที่ใช้นั้นยังเปลี่ยนแปลงไปจากความหมายที่ได้ระบุไว้ในพจนานุกรม ทว่าแม้ความหมายจะเปลี่ยนแปลงไปแต่ยังคงมีเค้าความหมายเดิม แบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ

ก. ตัดคำหรือพยางค์โดยที่ความหมายของคำกว้างขึ้น คือคำบางคำในพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันนำมาใช้มีรูปคำเปลี่ยนแปลงไปจากรูปคำตามพจนานุกรมโดยตัดคำบางคำหรือพยางค์บางพยางค์จากรูปคำในพจนานุกรม ซึ่งอาจมีรูปคำไปพ้องกับคำอื่นในพจนานุกรม นอกจากนี้ยังใช้ในความหมายที่กว้างขึ้นจากความหมายที่ระบุในพจนานุกรม โดยอาจใช้ในบริบทที่เพิ่มขึ้น หรือเพิ่มความหมายบางส่วนจากความหมายในพจนานุกรม หรือใช้ในความหมายที่กว้างกว่าความหมาย

ในพจนานุกรม เช่น

ดับ

ตัวอย่าง

หนุ่มรักดูดซัดลูกของดับแม่มา้ย (ไทยรัฐ ๙ ม.ค. ๒๕๔๒)
 พี่เลี้ยงกระต๊อบเด็กดับ!/ในที่สุดก็ยอมสารภาพ (เดลินิวส์ ๒๔ ม.ค. ๒๕๔๒)
 ถล่มอาร์ก้า๑๐๐นัด/ดับผช.ผญบ.ตงจิน/ซัดแย่งบับริบหมา (สยามรัฐ ๘ ก.พ. ๒๕๔๒)
 ถล่มอาก้า๒๙นัด/ดับเจ้าพ่อ!/เจ้าเกาะพัง (มติชน ๒๐ มี.ค. ๒๕๔๒)
 'ดับ' ตัดคำมาจากคำว่า 'ดับชีพ' ในพจนานุกรม หมายความว่าตาย แต่พาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันมาใช้ในความหมายที่กว้างขึ้นโดยเพิ่มความหมายบางส่วน หมายถึงรวมถึงทำให้ตาย นอกจากนี้เมื่อตัดคำแล้วรูปคำยังไปพ้องกับคำว่า 'ดับ' ซึ่งในพจนานุกรมมีความหมายว่า สูญสิ้นไป เช่น วิญญาณดับ อนาคตดับ, ลื่นแล้ว, ทำให้ลื่น เช่น ดับกิเลส

ดอก

ตัวอย่าง

ดอกธรรมกาย/ไร้สามัญสำนึก (เดลินิวส์ ๑๘ ม.ค. ๒๕๔๒)
 รุานหมื่นสุวัจน์/ล่วนดอก 'เหลิม'/ร้อนตัวแทน 'ลูก'/ปฏิเสธโบสั่ง 'จับ' (สยามรัฐ ๑๕ ก.พ. ๒๕๔๒)
 'ดอก' ตัดคำมาจากคำว่า 'ดอกหน้า' ในพจนานุกรม หมายความว่าใส่หน้าอย่างไม่วัหน้า แต่พาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์รายวันมาใช้ในความหมายที่กว้างขึ้น โดยใช้ในบริบทที่กว้างขึ้น หมายถึงว่ากล่าวอย่างไม่วัหน้า นอกจากนี้เมื่อตัดคำแล้ว รูปคำยังไปพ้องกับคำว่า 'ดอก' ซึ่งในพจนานุกรมมีความหมายว่า เอาค้อนหรือสิ่งอื่นตีตะปูหรือหลักเป็นต้นให้เข้าไป; เร่งให้ว้าวควายวิ่ง ใช้ว่าดอกวัว ดอกควาย

ข. ตัดคำหรือพยางค์โดยที่ความหมายของคำเฉพาะเจาะจงขึ้น คือคำบางคำในพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันนำมาใช้มีรูปคำเปลี่ยนแปลงไปจากรูปคำตามพจนานุกรม โดยตัดคำบางคำหรือพยางค์บางพยางค์จากรูปคำในพจนานุกรม ซึ่งอาจทำให้มีรูปคำไปพ้องกับคำอื่นในพจนานุกรม นอกจากนี้ยังใช้ในความหมายที่เฉพาะ

เจาะจงกว่าความหมายที่ระบุในพจนานุกรม จากการเก็บข้อมูลพบเพียงตัวอย่างเดียวคือ

โขก

ตัวอย่าง น้ำดื่มโขกราคาห้า / ไม่เด็ดสะกัटनाปรัง/สั่งยัดเครื่องสูบน้ำ (สยามรัฐ ๑๓ ก.พ. ๒๕๔๒)

‘โขก’ ตัดคำมาจากคำว่า ‘โขกสับ’ ในพจนานุกรมหมายความว่า ตำว่า ซ่มซี้ แต่พาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์รายวันมาใช้ในความหมายที่เฉพาะเจาะจงกว่าความหมายของที่ระบุในพจนานุกรม หมายความว่า กดขี่หรือเอาเปรียบผู้บริโภครายย่อย โดยตั้งราคาขายสูงมากขึ้นกว่าปกติ นอกจากนี้เมื่อตัดคำแล้วรูปคำยังไปพ้องกับคำว่า ‘โขก’ ซึ่งในพจนานุกรมมีความหมายว่า เขก, คว่ำภาชนะแล้ว เคาะลงที่ สิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยแรง, กิริยาที่คว่ำหน้าลงแล้วเอาหน้าผากกระแทกพื้น เป็นต้น

๒. พิจารณาจากรูปคำและหน้าที่ทางไวยากรณ์

การใช้คำในพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันนอกจากจะมีการใช้คำโดยเปลี่ยนแปลงรูปคำ หรือเปลี่ยนแปลงความหมายของคำ บางครั้งยังพบว่าในบางบริบทมีการใช้คำบางคำโดยเปลี่ยนแปลงหน้าที่ทางไวยากรณ์ของคำให้แตกต่างกับหน้าที่ทางไวยากรณ์ที่พจนานุกรมระบุไว้ ซึ่งจากการพิจารณาพบว่ามีการใช้คำโดยเปลี่ยนหน้าที่ทางไวยากรณ์อยู่ ๒ ลักษณะ ดังนี้

๒.๑ ในบางบริบทใช้รูปคำเดิมแต่เปลี่ยนหน้าที่ทางไวยากรณ์ คือ คำบางคำในพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันนำมาใช้มีรูปคำตามพจนานุกรม แต่มาใช้โดยให้มีหน้าที่ทางไวยากรณ์ที่แตกต่างกับหน้าที่ทางไวยากรณ์ที่พจนานุกรมระบุไว้ แบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ ดังนี้

๒.๑.๑ ในบางบริบทใช้รูปคำเดิมแต่เปลี่ยนหน้าที่ทางไวยากรณ์จากคำวิเศษณ์มาใช้เป็นคำกริยา คือ คำบางคำในพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันนำมาใช้มีรูปคำตามพจนานุกรม โดยที่ในพจนานุกรมระบุหน้าที่ทางไวยากรณ์ว่าเป็นคำวิเศษณ์ แต่ในพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันนำมาใช้เป็นคำกริยา เช่น

ว่อน

ตัวอย่าง

เหน็บ 'จั่ว' วางแผนจนพรรคพลัง/วันนอร์วันหลักฐานเท็จว่อน
(สยามรัฐ ๒๗ ม.ค. ๒๕๔๒)

'ว่อน' ในพจนานุกรมระบุว่าเป็นคำวิเศษณ์ หมายความว่าอาการที่เคลื่อนไปในอากาศเป็นจำนวนมาก เช่น บินว่อน ปลิวว่อน แต่ในพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันนำมาใช้เป็นคำกริยา หมายความว่า แพร่กระจายออกไปเป็นจำนวนมาก

๒.๑.๒ ในบางบริบทใช้รูปคำเดิม แต่เปลี่ยนหน้าที่ทางไวยากรณ์จากไม่ได้ระบุประเภทของคำมาใช้เป็นคำกริยา คือคำบางคำในพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันนำมาใช้มีรูปคำตามพจนานุกรม โดยที่ในพจนานุกรมไม่ได้ระบุประเภทของคำไว้ แต่ในพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันนำมาใช้เป็นคำกริยาจากข้อมูลพบเพียงตัวอย่างเดียว คือ

ไสหัว

ตัวอย่าง

ไสหัวโวลฟ์กังพันไทย/ตร.เอาผิดค้ายาไม่ได้/สาวคดียาบาสินบนต่อ
สยามรัฐ ๒๔ ก.พ. ๒๕๔๕)

'ไสหัว' ในพจนานุกรมไม่ได้ระบุชนิดของคำ หมายความว่า คำกล่าวขับไล่อย่างไม่เกรงใจ แต่ในพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันนำมาใช้เป็นคำกริยา หมายความว่า ขับไล่, บังคับให้ออกไป

๒.๒ ในบางบริบทตัดคำหรือพยางค์และเปลี่ยนหน้าที่ทางไวยากรณ์ บางคำในพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์นำมาใช้มีรูปคำเปลี่ยนแปลงไปจากรูปคำตามพจนานุกรม โดยตัดคำบางคำหรือพยางค์บางพยางค์จากรูปคำในพจนานุกรม นอกจากนี้ยังนำมาใช้ให้มีหน้าที่ทางไวยากรณ์ที่แตกต่างกับหน้าที่ทางไวยากรณ์ที่พจนานุกรมระบุไว้ จากข้อมูลพบเพียงคำเดียว คือ

คำ

ตัวอย่าง

ชี้ต้องให้คดีถึงที่สุด/ก่อนคืน 'ของกลาง'/ปาไม้โขงใจ เงินคำดำ
'เจ้าสัวชีฟ' เนะรัฐบาล/ใช้เครดิตคำ 'เอ็นพีแอล' / 'ณรงค์ชัย' ดอด
มอบตัวคดี (สยามรัฐ ๑๐ ก.พ. ๒๕๔๒)

รูปคำ		ความหมาย				หน้าที่ทางไวยากรณ์			จำนวนคำ
คงเดิม	ตัดคำ หรือพยางค์	คงเดิม	กว้างขึ้น	เฉพาะ เจาะจงขึ้น	แตกต่าง	วิเศษณ์ ↓ กริยา	ไม่ระบุ ↓ กริยา	นาม ↓ กริยา	
✓			✓						๔๔
✓				✓					๑๑
✓					✓				๒๑
	✓	✓							๖๓
	✓		✓						๓
	✓			✓					๑
✓						✓			๗
✓							✓		๑
	✓							✓	๑
๘๕	๖๗	๖๓	๔๗	๑๒	๒๑	๗	๑	๑	รวม ๑๕๒

‘คำ’ ตัดคำมาจากคำว่า ‘คำประกัน’ ในพจนานุกรมระบุว่าเป็นคำนาม หมายความว่า ชื่อสัญญาที่บุคคลภายนอกคนหนึ่ง เรียกว่า ผู้คำประกันผูกพันตนต่อเจ้าหนี้คนหนึ่ง เพื่อชำระหนี้เมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ นั้น แต่ในพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์ นำมาใช้เป็นคำกริยา หมายความว่า รับรองต่อเจ้าหนี้ที่เพื่อชำระหนี้ ด้วยคำรับรองหรือด้วยสิ่งหนึ่งสิ่งใดเพื่อเป็นประกัน เมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ นอกจากนี้เมื่อตัดคำแล้วรูปคำยังไปพ้องกับคำว่า ‘คำ’ ซึ่งในพจนานุกรมมีความหมายว่า เอาไม้จามเป็นต้น ยันไว้เพื่อไม่ให้หลุด ไม่ให้ล้ม หรือไม่ให้เข้ามา

จากการวิเคราะห์การใช้คำในพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันสามารถสรุปผลได้ดังตารางหน้า ๒๑๐

จากตารางพบว่า จำนวนคำในข้อมูลทั้งหมด ๑๕๒ คำ เมื่อนำมาศึกษาลักษณะของการใช้คำในพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันในด้านคำ ความหมาย และหน้าที่ทางไวยากรณ์ เปรียบเทียบกับพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๒๕ มีการใช้รูปคำที่เปลี่ยนแปลงไปจากพจนานุกรม ๖๗ คำ คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๐๘ และมีการใช้คำที่มีความหมายเปลี่ยนแปลงไปจากความหมายในพจนานุกรมรวม ๘๐ คำ คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๙๔ ส่วนการใช้คำที่เปลี่ยนแปลงหน้าที่ทางไวยากรณ์นั้นมีจำนวนน้อยที่สุดมีเพียง ๙ คำ คิดเป็นร้อยละ ๕.๙๒

นอกจากนี้ยังพบว่าในพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันมีการใช้รูปคำคงเดิมตามพจนานุกรมแต่มีความหมายเปลี่ยนแปลงไปจากความหมายที่ระบุไว้ในพจนานุกรมมากที่สุดถึง ๗๖ คำ คิดเป็นร้อยละ ๕๐ โดยใช้ในความหมายที่กว้างขึ้นจากความหมายที่ระบุไว้ในพจนานุกรมถึง ๔๔ คำ คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๙๔ และใช้รูปคำโดยตัดคำหรือพยางค์แต่มีความหมายเหมือนความหมายที่ระบุไว้ในพจนานุกรมมาก รองลงมาคือ ๖๓ คำ คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๔๕

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การใช้คำในพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันเมื่อพิจารณาจากรูปคำและความหมายพบว่าการใช้คำอยู่ ๒ ลักษณะ คือ

ในบางบริบทใช้รูปคำเดิมแต่ความหมายของคำเปลี่ยนแปลงไปจาก ความหมายที่ระบุไว้ในพจนานุกรม จากการวิเคราะห์มีจำนวนคำมากที่สุด ซึ่งอาจจะ แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงความหมายของคำไปตามบริบทในการเขียนนั้นสามารถ เปลี่ยนแปลงได้ง่ายกว่าเปลี่ยนแปลงทางรูปคำ และการที่พาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์ รายวันมีการใช้รูปคำคงเดิมตามพจนานุกรม แต่หากมีความหมายเปลี่ยนแปลงไปโดยที่ ส่วนใหญ่ใช้ความหมายที่กว้างขึ้นจากความหมายที่ระบุไว้ในพจนานุกรม อาจเป็นเพราะ คำที่นำมาใช้นั้นใช้ในความหมายอุปมา* (metaphor meaning) ความหมายของคำจึง เปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของสถานการณ์ (context of situation) เช่น ใบเสร็จ ในพจนานุกรมหมายความว่าเอกสารที่แสดงว่าได้รับเงินเป็นการถูกต้องแล้ว แต่ในพาดหัว ข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันใช้ในบริบทของวงการเมือง หมายความว่าเอกสารใดๆ ที่ใช้เป็น หลักฐานยืนยันความผิด เช่น “ ‘จีว’ โฉกฟอก ‘ชวน’ มี ใบเสร็จ” เป็นต้น

นอกจากนี้พบว่าในบางบริบทพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันใช้คำที่ มีรูปคำเปลี่ยนแปลงไปจากรูปคำตามพจนานุกรมโดยการตัดคำหรือพยางค์ ทั้งนี้อาจ เนื่องจากเนื้อที่ที่ใช้เขียนพาดหัวข่าวนั้นจำกัดจึงต้องตัดคำบางคำหรือพยางค์บางพยางค์ เพื่อให้พอเหมาะกับเนื้อที่ ทั้งพบว่าคำส่วนใหญ่ที่เปลี่ยนแปลงรูปคำโดยการตัดคำ หรือพยางค์แล้วนั้นมีรูปไปพ้องกับคำอื่นในพจนานุกรม เช่น คำว่า *เกลี้ยกล่อม* ใน พจนานุกรมหมายความว่า ชักจูงให้รวมพวก พูดยูงใจให้คล้อยตามหรือปฏิบัติตาม ตัดพยางค์แรกเหลือรูปคำ *กล่อม* ซึ่งมีรูปคำไปซ้ำกับคำที่มีความหมายว่า ตกแต่งให้กลม งาม เช่น กล่อมเสา กล่อมไม้ เป็นต้น เมื่อใช้คำโดยตัดคำหรือพยางค์ในลักษณะดังกล่าว อย่างแพร่หลาย อาจทำให้คำที่มีรูปคำซ้ำกันนั้นมีความหมายเพิ่มขึ้น

ในส่วนของการใช้คำในพาดหัวข่าวของหนังสือรายวันเมื่อพิจารณาจากรูปคำ และหน้าที่ทางไวยากรณ์พบว่าใช้คำโดยเปลี่ยนหน้าที่ทางไวยากรณ์จากที่พจนานุกรม ระบุไว้นั้นมีน้อยมาก อาจเนื่องจากเรื่องของไวยากรณ์เป็นระบบระเบียบของภาษา ที่ผู้ที่ใช้ภาษาเดียวกันต้องมีหลักตรงกันถึงจะสามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องตามโครงสร้าง และความหมาย หากใช้ผิดไวยากรณ์อาจมีผลให้การใช้ภาษาเพื่อสื่อสารไม่ถูกต้อง

* คำที่นำมาใช้ในความหมายอุปมา เป็นการนำคำที่ใช้กับสิ่งหนึ่งแต่นำไปใช้กับอีกสิ่งหนึ่งเพื่อ เสนอความคิดว่ามีความคล้ายกันทางความหมาย

และไม่เข้าใจกันได้ ฉะนั้นจึงใช้คำที่เปลี่ยนหน้าที่ทางไวยากรณ์ได้เฉพาะบางคำ และสาเหตุที่ใช้คำในลักษณะนี้อาจเป็นเพราะผู้ใช้ไม่ทราบความหมายที่ถูกต้อง เมื่อนำมาใช้ในความหมายที่เปลี่ยนแปลงไปอาจมีผลทำให้หน้าที่ของคำเปลี่ยนแปลงไปด้วย เช่น คำว่า ไซหัว ในพจนานุกรมหมายความว่า คำกล่าวขบไล่อย่างไม่เกรงใจ แต่ในพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์มาใช้ในความหมายว่า ขบไล่, บีบบังคับให้ออกไป จึงทำให้หน้าที่ทางไวยากรณ์เปลี่ยนจากคำนามเป็นคำกริยา เช่น “ไซหัวโวลฟ์กังพันไทย ตร.เอาผิดค้ายาไม่ได้ สาวคิดจาบสินบนต่อ” เป็นต้น

ผู้วิจัยขอเสนอแนะว่า ผู้สนใจศึกษาเรื่องการใช้ภาษาในพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันอาจศึกษาการใช้ภาพพจน์ในพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์รายวัน โดยอาจศึกษาว่า มีการใช้ภาพพจน์ชนิดใดบ้าง การใช้ภาพพจน์แต่ละชนิดนั้นมีผลอย่างไรต่อการสื่อสารทั้งด้านการใช้ภาษาในเชิงสร้างสรรค์และการใช้ภาษาบกพร่อง นอกจากนี้อาจศึกษาโครงสร้างประโยคในพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันว่ามีลักษณะอย่างไรบ้าง รวมทั้งพิจารณาว่าข้อจำกัดของเนื้อที่ในการเขียนมีผลต่อการใช้โครงสร้างประโยคในลักษณะดังกล่าวอย่างไร เป็นต้น

บรรณานุกรม

- ไชศิริ ปราโมช ณ อยุธยา. การเปลี่ยนแปลงถ้อยคำและความหมายของสำนวนไทย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๑.
- จำนง วิบูลย์ศิริ, และดวงทิพย์ วรพันธุ์. ภาษากับสื่อมวลชน วิวัฒนาการของภาษาเพื่อเสนอข่าวในหนังสือพิมพ์ไทย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๗.
- ดิเรกชัย มัทธนะสิน. หน่วยคำภาษาไทย. ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๒๔.
- ศุภวิพร ชำนิโรคศาสตร์. ภาษาเชิงประวัติและเปรียบเทียบ. ๒๕๒๖. (จัดสำเนา)
- นวลทิพย์ เพิ่มเกษร. การใช้ภาษาในหนังสือพิมพ์ไทย. โครงการวิจัยเสริมหลักสูตรคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๔.
- นworรณ พันธุเมธา. การใช้ภาษา. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, ๒๕๑๕.
- น้ำทิพย์ ภิงคารวัฒน์. การเปลี่ยนแปลงของภาษา: ภาษาอังกฤษผ่านกาลเวลา. โครงการตำราคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๑.
- บรรจบ พันธุเมธา. ลักษณะภาษาไทย. พระนคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๑๔.
- บุญยงค์ เกศเทศ. เขียนไทย. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: จินตมณฑลการพิมพ์, ๒๕๒๔.

ประสิทธิ์ กาพย์กลอน. *การเขียนภาคปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๘.

ราชบัณฑิตยสถาน. *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕*. พิมพ์ครั้งที่ ๓. อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๓๐.

_____. *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๓*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด นนทบุรี, ๒๕๒๓.

ราตรี ธำมวาร. *วิวัฒนาการของภาษาไทย*. ๒๕๓๙. (อัดสำเนา)

เรืองเดช ปันเขื่อนขันธ์. *ภาษาศาสตร์ภาษาไทย*. สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๑.

วัลยา วิมุกตะละ. "การเปลี่ยนแปลงความหมายของคำ สำนวนและลำดับของคำในภาษาสมัยรัตนโกสินทร์." *วิทยานิพนธ์ปริญญาโท* มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๑๓.

วิจิตรนัฏ ภาณุพงศ์. *โครงสร้างภาษาไทย: ระบบไวยากรณ์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๐.

วิไลวรรณ ชนิษฐานันท์. *ภาษาและภาษาศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๐.

_____. *ภาษาศาสตร์เชิงประวัติ: วิวัฒนาการภาษาไทยและภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๖.

_____. "รายงานการวิจัยเรื่องลักษณะภาษาไทยที่ใช้ผ่านสื่อมวลชนโทรทัศน์." กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๗.

สมพร มั่นตะสุตร. *สัมมนาการใช้ภาษาไทยปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: พิธีพัฒนา, ๒๕๒๕.

สำนักพจนานุกรม มติชน. *พจนานุกรมนอกราชบัณฑิตย*. กรุงเทพฯ: มติชน, ๒๕๔๔.

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. *เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย ๓ หน่วยที่ ๗ - ๑๕*. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์, ๒๕๓๔.

สุริยา รัตนกุล. *อรรถศาสตร์เบื้องต้น*. สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๔.

อนุমানราชธน, พระยา. *นิรุกติศาสตร์*. กรุงเทพฯ: คณะอนุกรรมการจัดพิมพ์เอกสารเนื่องในวาระครบ ๑๐๐ ปีพระยาอนุমানราชธน, ๒๕๓๒.

อุดม วโรตมสิขิตต. *ภาษาศาสตร์เบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๑๙.

อุปกิจ ศิลปสาร, พระยา. *หลักภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๘.

อุมาภรณ์ สังขมาน. "การศึกษาคำที่ใช้ในภาษาโฆษณา: การประกอบคำและความหมาย." *วิทยานิพนธ์ปริญญาโท* มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๘. (อัดสำเนา)